

Over de verjaardagenkas en hoe zij in de kanoklub ontstond en evolueerde.

Soms is het nog eens goed om zaken waar men in jaren zó vertrouwd aan is geraakt, terug in de schijnwerpers te plaatsen om er op een andere manier over te kunnen gaan nadenken.

Daar waar het om instellingen gaat - zoals de verjaardagenkas er toch een is - verschaft bovendien de geschiedenis van de evolutie een betere kijk op de hedendaagse werking. Beide, de bezinning van de huidige toestand en de terugblik naar het verleden, stellen ons in staat om na te gaan hoe deze instelling heeft beantwoord aan haar oorspronkelijk opzet en zij doen ons een middel aan de hand om te zien hoe we deze instelling in de toekomst verder moeten laten groeien.

Dit is de reden waarom ik dit artikel wilde schrijven voor de vaarders. Maar ik denk dat het tegelijkertijd interessant is voor de mensen, die niet precies weten wat we met de verjaardagenkas bedoelen, - en daartoe behoren willicht vele ouders -, dat we hier iets meer vertellen over dat kleine stukje van de kanoklub.

De verjaardagenkas, zoals we die nu kennen, heeft tot doel de middelen te verschaffen opdat de leden van de kanoklub een of tweemaal op een jaar samen met de ganse klub hun verjaardag kunnen vieren op een 'ton'. Hiertoe wordt de verjaardagenkas, die men zich echt moet voorstellen als een stevig metalen geldkistje, gespijsd met de jaarlijkse bijdragen van al de leden, die er aan mee willen doen en die als teken hiervan hun naam hebben ingevuld op de verjaardagenkalender, achteraan de toog in de kafe. Deze kas wordt bijgehouden door de penningmeester die in het kader van het ledenbestuur door de leden gekozen wordt en die op de ledenvergaderingen de toestand van de kas komt uiteenzetten.

Dat was, heel in het kort, de essentie van het fenomeen van de verjaardagenkas. Haar huidige werking is het resultaat van jarenlange ervaringen en aanpassingen aan bestaande situaties. In feite is het principe van de verjaardagenkas gegroeid uit een echte traditie. Vreger, en dat is nog van in de tijd dat de klub hooguit een 20-tal aktieve vaarders kende, bestond er het gebruik dat eenieder die in de afgelopen week verjaard was, zijn kameraden op een pintje trakteerde tijdens de zondagse bijeenkomsten in de kafe. Er werd dan in koor gezongen van "Lang zal hij leven" en men dronk er op de gezondheid van de jarige. De ambiance was steeds direkt verzekerd en hierdoor gebeurde het wel eens dat velen die zondagavond laat terug thuis kwamen. Degene die verjaard was, kreeg bij die gelegenheden wel een grotere kafe rekening als anders te betalen, maar dat was het hem dan ook wel eens waard geweest. Bovendien verjaard en trakteerde ieder op zijne toer en het kwam er dus op aan om zo weinig mogelijk zondagen aan de klub te missen.

Dit gebruik geraakte op de duur zo erg ingegroeid bij de vaarders van toen dat het trakteren bij verjaardagen een morele plicht begon te worden. Men kon zich niet meer aan de klub laten zien als men verjaard was, want dan sleurde men U mee naar de kafe. En men voelde zich schuldig als men nog niet getrakteerd had.

Dit bleef gelden toen de klub zich geweldig begon uit te breiden. We spreken hier van de jaren 74-75. De kanoklub werd overspoeld met jongere vaarders, de zogeheten "kindertuin", die zich aanpasten aan de heersende gewoonten. Hetzelfde scenario van vroeger speelde zich toen in een andere versie af : de jarige werd na de trainingen zijn fiets opgezet en kon bij Broekx de sleutel van de kafe deur halen, om, eenmaal als die open was, alleman te kunnen trakteren. Dergelijke namiddagen waren natuurlijk een belevenis voor iedereen. Het gebeurde zelfs dat er op één dag meerdere vaarders tegelijk jarig waren.

Ooit eens werden er 4 tourné-generales gegeven van 4 personen die de afgelopen week verjaard waren. Men begrijpt best dat vaarderkas van rond de 14 jaar bij die gelegenheden nog onstevig de kafé verlieten, en dat nog voor zé thuis avondmaal gegeten hadden. Een andere uitwas was dat er al gauw 30 man bijeen zaten als iemand moest trakteren, zo dat de kaférekeringen nogal gepeperd werden. In het hoogseizoen zijn er sommige vaarder zo 500 frank kwijtgeraakt, en dat wil wel wat zeggen, vooral als men weet dat de prijzen bij ons in de kafé nog nooit aan de hoge kant hebben gelegen. Ook is het te begrijpen dat iedereen die dag zelf zoveel geld niet bijhad. Daardoor kwam het dat er in het pofboek tamelijk grote bedragen verschenen, die slechts moeizaam afbetaald geraakten.

Alzo was een fijne traditie ontaard geworden tot een gebeurtenis waar iedereen niet meer onverdeeld gelukkig om was : het bestuur niet, want dat vroeg zich af of de vaarders nog wel naar de klub kwamen om te trainen en het keek nogal argwanend naar die hoge pofprijzen, de ouders niet, want die moesten hun zonen (en dochters) ineens hoge zakgelden voorschieten en die vonden dat drinken maar een kwalijke zaak, en ten slotte ook de vaarders zelf niet, want die voelden dat ze zich klem gingen manoeuvreren tussen beide.

Het was toen duidelijk dat er iets moest gebeuren. De boel maar verbieden? Neen, dat zou zeker geen goed hebben gedaan voor het verenigingsleven. Daarom staken enkele van de oudere vaarders de koppen bij elkaar en zo gebeurde het, vooral op initiatief van Paul Broekx, dat de verjaardagenkas het leven zag. Haar principe was dat iedereen voortaan, in plaats van te trakteren, een zeker bedrag in de pot zou leggen, en dat, wanneer er geld genoeg bijeen was, er van deze pot een ton voor iedereen zou gegeven worden.

Deze formule werd een groot succes. Iedereen ging er voluit mee akkoord : het bestuur, de ouders en de vaarders zagen nu hun vroegere bezwaren afgezwakt, terwijl er aan de bedoeling van de zaak, namelijk het vieren van elkaars verjaardag, niets werd afgedaan.

En iedereen die het nog heeft meegemaakt zal zich die eerste tonnen herinneren als fantastische gebeurtenissen met een ongekennde klubgeest.

Voor diegenen die er eens over willen nadenken, zeg ik hier terloops dat het "invoeren" van de verjaardagenkas een van de eerste voorbeelden is geweest van hoe men, genoopt door het groeiend ledenaantal, de vroegere kanozeden, die gericht was op een klein en intiem groepje vaarders, heeft omgevormd en afgestemd op een grotere groep. Men liet iedereen meegenieten van de fijne dingen in het verenigingsleven, maar in ruil daarvoor ging er een stukje romantiek verloren. Dergelijke evoluties hebben zich niet alleen in onze klub afgespeeld, het is het probleem van elke samenleving in vooruitgang. Zich aan te passen aan nieuwe, tot stand gekomen situaties is echter een noodzaak voor iedereen die toch nog iets van het oude wil bewaren.

De verdere groei van de verjaardagenkas lag voor de hand. Er moest iemand zijn om al dat geld bij te houden en op te vragen, en om de tonnen te betalen. Na door Paul Broekx op de weg te zijn gestuurd, was het Theo Bergmans die zich daarvoor opofferde. Zijn eerste aantekeningen dateren van 1976. Iedereen vertrouwde hem en had daar ook reden toe. De eerste bijdragen bedroegen 70 fr voor de meisjes en 100 fr voor de jongens. Het jaar daarop betaalde iedereen 100 Fr. Over vrouwenemancipatie gesproken.

In die tijd werd het ledenbestuur opgericht. Na een zekere kennismakingsperiode geraakten beiden, de verjaardagenkas en het ledenbestuur zodanig met elkaar betrokken, dat deze twee, in oorsprong toorganisatie van feesten, wat vroeger een exclusieve zaak was van het feestkomiteit van het hoofdbestuur.

Dit leidde nimmer tot spanningen. Integendeel, iedereen was tevreden met de nieuwe taakverdelingen. Het hoofdbestuur kon zich concentreren op de organisaties van oudsher, zoals het Mossel- en Sinterklaasfeest, de wedstrijden, en de vaarders mochten hun eigen feesten verzorgen namelijk Nieuwjaar, Karnaval, ..

Eind '78 gaf Theo zijn kas over aan Frank Seutens. Het is vanaf toen dat de verjaardagenkas volledig geïntegreerd geraakte in het ledenbestuur. Er werd een kasboek toegevoeld en elke ledenvergadering werd hieruit de laatste nieuwe financiële ontwikkeling uit voorgelezen. Het jaar daarop met Pasen, werd er binnen het ledenbestuur bij het begin van een nieuw werkjaar, een nieuwe job gekreeërd, namelijk die van penningmeester. Het was Marie-Jeanne Bernaerts die hiervoor gekozen werd. De penningmeester moest immers uit de kerngroep komen, dit is een groepje vrijwilligers die zich de zaken van het ledenbestuur wat nauwer willen aantrekken. Hij is zoals de voorzitter en de sekretaris jaarlijks te herkiezen of te bevestigen.

De ambtsperiode van 1 jaar die haar toe kwam, kon Marie-Jeanne niet afmaken omwille van studieredenen. Zij gaf de kas terug aan de kerngroep, en na enige tijd zoeken werd Dirk Stalmans bereid gevonden om het werk verder te zetten. Een van zijn eerste verdiensten was dat hij het kasboek herwerkte zodat het nu op gebied van boekhouding door de beugel kan.

U merkt het, beste lezer dat we hiermee terug op de dag van vandaag zijn beland. Misschien bent U nu beter geïnformeerd over de werking en de bedoeling van de verjaardagenkas. Het spijt me dat dit artikel zo lang is moeten worden, maar om alles goed te laten verstaan moesten we wel beginnen te vertellen vanaf het begin, zo'n kleine tien jaar geleden. In elk geval, ik hoop dat ik dit verhaal objectief en nauwkeurig genoeg heb kunnen weergeven, zodat U er iets wijzer van is geworden en U nu zich onbevooroordeeld een eigen mening kunt vormen bij komende gebeurtenissen in verband met de verjaardagenkas.

Willem
